No 1974 1853

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5,00; voor de buitensteden f 6,00; franko door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 20 OKTOBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen f 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 19 Oktober.

Met levendige belangstelling zullen onze lezers kennis nemen van het volgende artikel van den heer de Florencourt, in een der laatste Nommers van de *Volkshalle* gepubliceerd, dat wij echter niet plaatsen zonder eenige *reserve* op een enkel punt, waarop wij alligt later zullen terugkomen.

Slechts geen oorlog! is de ontboezeming die zich met onbeschrijflijken angst uit den geprangden boezem der Europeesche menschheid wringt. Is zulks nu slechts een zedelijke vooruitgang, is het een bewijs dat de tegenwoordige menschen christelijker gezind zijn, dat zij meer afkeer hebben voor het overtreden van Gods geboden, dat zij hunnen evenmensch meer liefde toedragen?

Om daarop een voldoend antwoord te kunnen geven, moeten wij bovenal de redenen in aanmerking nemen, waarom men den oorlog zoo zeer vreest, en ook die lieden, welke het angstigst bezorgd zijn om dien af te wenden.

Wie zijn het vooreerst, die alles in het werk stellen om den oorlog te beletten, en aan wie het toe te schrijven is, dat sedert vijf en twintig jaren, zelfs de dreigendste verwikkelingen steeds op vreedzame wijze werden opgelost? Zijn het vrome Christenen, zijn het kinderen Gods aan wie wij, naar menschelijke berekening, tot hiertoe afwending der krijgsgevaren te danken hebben? Ach neen! de menschen die onze kerken en biechtstoelen bezoeken, behooren meestendeels tot de stillen in den lande. Zij oefenen geen invloed op de ontknooping van groote wereldsche aangelegenheden, zij bezitten het oor van de magtigen der aarde niet; zij bidden wel is waar onafgebroken: o God, behoed ons voor oorlog! maar dat gebed staat niet op den voorgrond als in vorige tijden. Of zijn het onze vrome priesters, is het de H. Vader zelf, wier vermaningen en overredingen de vorsten en volken bewogen hebben om van den oorlog af te zien? Ook dat is het geval niet: integendeel, de Klerus en de H. Vader zelf hebben zich meer en meer aan het vereffenen van wereldsche geschillen onttrokken, niet omdat de Christelijke zedeleer met de Staatkunde niets te doen heeft, maar omdat Vorsten, staatslieden en volken de stem der Kerk in staatszaken niet meer hooren en zich er niet meer aan storen willen. Maar waaraan hebben wij dan, naar menschelijke berekening, den tot hiertoe lang bestaanden vrede te danken? Het is vooreerst, aan die verschijning van den jongsten tijd, waaraan men den naam van »Beurs" geeft; het zijn de Rothschild's, de groote bankiers, de kapitalisten en de geldaristokratie, wier onafgebroken pogingen en invloedrijke woorden tot heden den oorlog belet hebben. En aan hen sluiten zich, gelijk bereids gezegd is, de diplomaten aan, die gedeeltelijk ook tot die klasse behooren; vervolgens sluit zich aan hen de gansche bureaukratie en eindelijk al de zulken die door oorlog bedreigd worden. 't Is verre van ons te beweren, dat onze groote bankiers en rijk bezoldigde staatsmannen, zonder uitzondering onchristelijke menschen zijn. Voorwaar, onder hen bevinden zich mannen bij wie de vereering van God en zijne geboden meer in aanmerking komt dan eigen wereldsch voordeel; maar dat over het geheel en grootendeels die klasse door de liefde voor hare schatten geleid wordt, mogen wij zonder onregtvaardig te zijn aannemen. Alzoo, niet het Christendom maar liefde voor rijkdom heeft tot hiertoe den oorlog verhinderd.

Maar wat is nu de reden dat de liefde voor den rijkdom, voor de schatten dezer aarde, die schier even oud als de wereld is, eertijds op oorlog en vrede minder invloed had dan hedendaags?

Om ons dit te verklaren, moeten wij een blik op de tegenwoordige gesteldheid werpen.

Liefde voor rijkdommen, heeft steeds bestaan, doch niet in zulken hoogen graad dan tegenwoordig. De menschelijke geest heeft naar gelang hij zich meer van den Hemel afwendde, zich meer aan het genot van aardsche goederen gehecht. Hand aan hand gingen aan de nieuwere uitbreiding der weelde, zinnelijke genietingen en flaauwheid gepaard. Honderd en honderden behoeften zijn ons, die wij vroeger niet kenden, thans tot eene gewoonte, ja onontbeerlijk geworden. Hoezeer die tot gewoonte geworden genietingen, onze zedelijke krachten verlammen, en wij door de verkrijging en het dagelijks gebruik er van omstrikt worden, voelt smartelijk hij, die iets beters kent en naar Gods rijk streeft. In vroeger tijd, was rijkdom een aangename toegift des levens; en daar weelde en een verfijnd zinnelijk genot zich minder aan den mensch eigen hadden gemaakt, kon men ze in het ergste geval gedeeltelijk ontberen. Het bestaan ging toen nog niet verloren door een gedeeltelijk gemis van weelde en genot, daar men gemakkelijker tot eenvoudigere behoeften kon overgaan. Daarbij komt het tegenwoordig krediet-systeem, waarmede men in vorige eeuwen onbekend was. Al die tallooze inrigtingen, voor de zoo zeer vermeerderde behoeften van den tegenwoordigen tijd onontbeerlijk, al die kolossale middelen van vervoer, welke de verspreiding er van bespoedigen, zijn niet door de aanwending van geldelijke kapitalen of grondbezittingen ontstaan, en worden ook niet gedreven en voortgezet door datgene wat de eigenaar onafhankelijk van het vermogen van anderen bezit en in kassa heeft; maar het grootste gedeelte der kapitalen door handel, fabriekwezen en akkerbouw aangewend, bestaat in schuldvorderingen en krediet-brieven op het vermogen van anderen, welk vermogen wederom op schuldbrieven van den Staat berust. Derwijze bestaat er eigenlijk geen zelfstandig vermogen meer; de bezitting van den een hangt van de bezitting van den anderen af. Nijverheid, handel en akkerbouw steunen in al hunne bijzondere takken op de bekwaamheid hunner over de gansche aarde verspreide vertegenwoordigers; 't is een tot een ontzaggelijke kracht opgewonden werktuig, waarvan de honderd duizend raderen elkander vatten; weigert een rad zijne medewerking, dan blijft het naaste eveneens stil staan, en zoo vervolgens tot dat eindelijk het gansche werktuig verlamd en onbruikbaar is. Het vermogen en het krediet der groote bankiershuizen steunt op de behoorlijke betaling der Staten; maakt een of andere Staat bankroet, dan maakt ook een of ander groot bankiershuis bankroet en deze sleept in zijn val ook anderen mede. Het vermogen en het krediet der kooplieden en fabriekanten berust wederom op het papieren vermogen dier groote bankiershuizen; maken deze bankroet, dan volgen ook de handelsfirmas en fabriekanten en die elektrieke keten strekt zich uit tot den eenvoudigen handwerksman, die ook zijne grondstoffen met papierengeld en schuldvorderingen betaalt. Ook de de akkerbouw, schoon op land en grond gevestigd is naauw verbonden aan den papieren rijkdom; ook deze staat grootendeels stil en land en grond verliezen hunne waarde, als Staten en bankiers bankroet maken. Het zijn alzoo niet alleen de ontzaggelijke groote behoeften der weelde, die over de gansche aarde door een oorlog, die het staatskrediet schokt, bedreigd worden; maar ook de voortbrenging der noodzakelijkste behoeften is bereids door dat kunstmatig georganizeerd krediet-systeem derwijze belemmerd, dat algemeene verarming en hongersnood door den stilstand van dat krediet-raderwerk de gevolgen zijn moeten.

Vandaar dat een oorlog het bestaan van ieder bedreigt. Vroeger was het anders. Ook toen vernietigde de oorlog eenige rijkdommen en bezittingen, doch meestal slechts uitsluitend in die gewesten waar het onweder uitbarstte. Waar de oorlog zich niet uitbreidde bloeiden akkerbouw, handel en beroepen, en slechts een dertigjarige oorlog, die van Duitschland, kon een gansch land voor een geruimen tijd aan verwoesting prijs geven. Men herstelde zich echter spoedig, daar de omstandigheden zoo verwikkeld niet waren als thans. Onze Staatskassen, onze bankiershuizen, kooplieden, scheepreders, spoorweg-aktionnarissen, fabriekanten, landbouwers en handwerkslieden gelijken tegenwoordig een over de gansche aarde zich uitstrekkend gelid looden soldaten; valt de eerste dan sleept hij den andere mede en zoo vervolgens tot dat het gansche gelid omligt. Vandaar de vredelievendheid onzer diplomaten, die volkomen goed begrijpen dat oorlog ligt hunne kelders en equipages zou kunnen bedreigen; vandaar die vredelievendheid onzer bureaucraties, die door een oorlog dra aan ellende en den hongerdood zou zijn prijs gegeven.

Wij kunnen het ons niet ontveinzen, dat dit, uit overdrevene zucht naar genot en uit de hartstogtelijke najaging van uitsluitend menschelijke oogmerken in het leven geroepen vermogens-systeem, vroeg of laat een geweldigen schok zal ontvangen en alsdan gebeurtenissen zullen ontstaan, waarvan de menschheid nooit de weerga zal gezien hebben. Dan zal God geregt houden over het gouden kalf dat de menschen hebben aangebeden, over het materialismus, dat men alleen op den troon der aarde verheven heeft. Met moed wachten de geloovigen die gebeurtenissen af, zij bereiden zich er op voor, maar zij zijn verre om, gelijk professor Leo, zich in het werk der goddelijke Voorzienigheid te mengen en in waanzinnig gejuich den menschen, als Evangelie, den oorlog te prediken. Voorwaar, wij zijn der Industrie niet vijandig en die tallooze uitvindingen, welke den menschelijken geest tot eere strekken en met een goed doel aangewend, slechts Gods Rijk dienstig kunnen zijn; maar dat dit geweldig streven slechts zich zelf ten doel heeft, dat het niet om Gods wil geschiedt, dat het zich van Gods Kerk scheidt, daarvoor zal vroeg of laat Gods oordeel gesproken worden. Te vergeefs vermoeit zich het menschelijk verstand om eenige mazen van het groot netwerk te herstellen; een maal toch zal het scheuren en zijn gansche inhoud in duigen vallen. Moge God alsdan in zijnen toorn genadig jegens ons en onze kinderen zijn, moge Hij ons kracht en den moed geven om ons aan de vreeselijke bestiering die dan volgen zal gelaten te onderwerpen.

Over hoofdstuk VIII, Marine, is het voorloopig verslag uitgebragt door de heeren Baud, Dirks, van Franck, Mackay en Rijk.

In de eerste plaats werd het stelsel der regering ter sprake gebragt. Vele leden wezen op de schraalheid der memorie van toelichting, waarbij niet genoeg getreden wordt in eene aanduiding van het stelsel, 'twelk door de regering voortaan zal worden gevolgd. De kennis daarvan zou evenwel te belangrijker zijn, omdat reeds eenigen tijd geleden over dit onderwerp een uitgebreid verslag door eene kommissie van zee-officieren is uitgebragt. Het is niet duidelijk in hoeverre zich de regering daarmede vereenigt, want, zoo aan de eene zijde blijkt, dat voor de aktiviteit het voorgedragene door de kommissie niet slechts gevolgd, maar overschreden wordt, aan de andere zijde schijnt het materieel in een gestadigen achteruitgang te verkeeren. Dit in aanmerking nemende en het belang beseffende, dat men een bepaald stelsel volge, wenschten vele leden van de regering te vernemen, in hoeverre zij hare goedkeuring meent te kunnen hechten aan hetgeen in het verslag door de genoemde kommissie uitgebragt, wordt voorgesteld; welke van de daarin gegevene wenken ter verbetering van 's lands marine, zouden behooren te worden opgevolgd, en wat de regering ten gevolge daarvan voornemens is te doen.

Betreffende de schepen en vaartuigen van het rijk, die voor 's rijks dienst ongeschikt geacht en afgekeurd worden, werd door onderscheidene leden eene ophelderirng verlangd. Men twijfelde namelijk, of daarmede wel gehandeld wordt op de voor het rijk meest voordeelige wijze; want indien zij zich niet bedrogen, meenden eenige leden, dat al die vaartuigen op de werven worden gesloopt en voor afbraak verkocht, zonder onderscheid of zij nog, hoewel voor 's lands dienst ongeschikt, voor de vaart bruikbaar zijn of niet. Dit scheen voornamelijk plaats te hebben om de magazijnen weder aan te vullen met de bij de slooping nog bruikbaar bevondene materialen, terwijl de opbrengst van den verkoop anders ten gevolge van de bepalingen omtrent het beheer van 's rijks geldmiddelen, geheel als toevallige bate in de schatkist zoude moeten worden gestort. Het gevolg dezer handeling is, volgens de meening dier leden, dat ter verkrijging van eene geringe vermeerdering van den voorraad in de magazijnen,

dikwijls aanzienlijke voordeelen voor den Staat verloren gaan.

Men verlangde tevens te weten, wie over de al of niet bruikbaarheid der materialen van de slooping afkomstig, het beslissende oordeel velt.

Enkele leden wenschten den uitslag te vernemen van de zending van oorlogsschepen naar Australie, hetgeen naar aanleiding van den door eene der kamers van koophandel uitgedrukten wensch, in der tijd geschied was. Zij konden het toegeven aan zoodanigen wensch niet goedkeuren omdat men, dan verpligt zou worden het voor iedere aanvraag te doen. Verre weg het grootste gedeelte der leden, ofschoon gaarne den uitslag der zending naar Australie zullende vernemen, konden het laatst geuite gevoelen niet deelen, en vermeenden dat het zooveel mogelijk vertoonen van de vlag niet dan hoogst nuttig voor den handel kan zijn.

1ste afdeeling. *Artikel* 2. De bezoldiging van den sekretaris-generaal wordt hier ad *f* 5000 uitgetrokken. Dit gaf bij sommige leden aanleiding om te vragen, waarom voor dezen ambtenaar van het normale traktement van *f* 4000 afgeweken wordt en hem *f* 1000 meer, als eene billijke verhooging, zoo als dit in den toelichtenden staat wordt uitgedrukt, worden toegekend dan aan de meesten zijner overige ambtgenooten, wier werkzaamheden, en vooral van dien bij het Departement van Finantien, althans niet minder zullen zijn.

2de afdeeling. *Artikel* 7. Men verlangde bepaaldelijk te mogen vernemen in welken staat van gevorderdheid zich de reeds zoo lang beloofde wettelijke regeling van het loodswezen bevindt, en verwachtte dat, na de in de memorie van toelichting geopende uitzigten, deze wet eerlang aan de Kamer zal worden aangeboden.

Artikel 11. Bij dit artikel werd aangemerkt, dat op sommige plaatsen, onder anderen aan het Nieuwediep, de zeevarenden aan vier verschillende ambtenaren betalingen te doen hebben, als: aan twee havenmeesters, den ontvanger van het loodsgeld, en den ontvanger der in- en uitgaande regten. In het belang van handel- en zeevaart meende men, dat het departement van Finantien, echter vruchteloos, aangedrongen heeft op eene vereenvoudigde regeling op dit stuk, waardoor al de betalingen op eenmaal zouden geschieden bij den ontvanger der in- en uitgaande regten. Dit is een belangrijk onderwerp, dat men in de ernstige overweging van de regering aanbeveelt.

3de afdeeling. Deze afdeeling gaf aanleiding tot gewigtige beschouwingen. Het is hier namelijk een punt van ernstige overweging geweest, of niet, ten koste van het materieel, te veel voor de aktiviteit wordt aangewend? Indien men toch let op den voorraad van het materieel in de rijks-magazijnen, dan blijkt het dat er geene vermeerdering is, voornamelijk niet van eikenhout, metalen enz. in weerwil van de toegestane som van *f* 100,000. Dit moest, volgens sommigen, wel het geval zijn, omdat in de laatste tijden de geldelijke krachten hoofdzakelijk zijn besteed aan de aktive zeemagt, die tot eene, in strengen zin genomen, nuttelooze hoogte is uitgebreid, ten einde te voldoen aan de zucht om, zonder een bepaald doel, in de verschillende zeeën Nederlandsche schepen op kruistogt te hebben. Maar al te zeer bestond bij hen de vrees, dat, ten gevolge van het sterk afnemen van het materieel, zonder behoorlijke weder aanvulling en in-de-plaats-stelling, bij onverwachte omstandigheden, de ongelegenheid niet gering zal zijn.

Hierbij komt nog, dat er in menig opzigt voortdurend nuttelooze kosten worden gemaakt. Men vestigde, onder anderen de aandacht op de linieschepen, die welligt nimmer in dienst zullen worden gesteld, waarvoor althans geene uitrusting aanwezig schijnt te zijn, en die al meer en meer, ondanks een aanhoudend maar toch nog onvoldoend onderhoud, in deugdelijkheid en waarde verminderen. Waarom worden die nuttelooze schepen niet gesloopt, of tot een kleiner en naar onze behoeften meer geëvenredigd charter vertimmerd, zoo zulks mogelijk is? Gewone zeil linieschepen zijn, na de gewigtige verbetering, die door het stoom hulpvermogen in het manoeuvreren met deze vaartuigen is aangebragt, thans van weinig beteekenis meer, maar de kostbaarheid van stoom-linieschepen scheen althans onze finantieele krachten, even als die van elken anderen kleinen Staat, te boven te gaan. In ieder geval was men het vrij algemeen daarover eens, dat de aanbouw van nieuwe bodems eene zeer wenschelijke zaak is, waarbij steeds moet worden gelet op het aantal oude bodems bij 's rijks marine in gebruik, die achtervolgens onbruikbaar worden. Evenwel konden niet allen, hoewel velen daarover hunne tevredenheid betuigden, evengoed genoegen nemen met de op nieuw aangevraagde verhooging, welke dezen post met *f* 253,917 boven hetgeen in 1852 reeds is en nog moet worden uitgegeven, verhoogt. Dit scheen, behalve het reeds aangevoerde over de te groote aktiviteit, ook nog het geval te zijn, omdat niettegenstaande deze aanzienlijke verhooging het drijvend materieel der marine steeds in afnemenden staat verkeert, en omdat men er in de toelichting zelf voor uitkomt dat veel van dit meerdere besteed wordt, ten gevolge van de aanzienlijke prijsstijging van alle bouwstoffen tot vervaardiging, tuigen en uitrusten van schepen benoodigd; zoodat men daaruit moest opmaken dat de verhooging in geringe mate zal strekken tot bereiking van het beoogde doel.

Andere leden wezen er op dat door de verbouwing van twee linieschepen tot fregatten 1ste klasse, de Regering reeds gedeeltelijk in den aangewezen zin handelde. Zij zagen met genoegen den bevolen aanbouw van schepen met hulp-stoomvermogen, doch met leedwezen dat die aanbouw te langzaam voortgaat en dat de daartoe gebezigde materialen niet weer in genoegzame hoeveelheid konden worden aangevuld. Eenige leden wenschten op deze afdeeling meerdere gelden van de IVe afdeeling over te brengen, en wanneer dit niet doenlijk mogt worden bevonden, zouden zij wel geneigd zijn om nog meerdere gelden voor deze afdeeling en dus eene verhooging van deze begrooting toe te staan.

Artikel 14. Hier wordt eene vermeerdering aangevraagd, vooral om den aanbouw van nieuwe schepen met kracht te kunnen doorzetten. Uit het boven aangevoerde onder artikel 12, blijkt reeds dat velen de overtuiging bezitten dat dit dringend noodig mag beschouwd worden. De medegedeelde staten toonen aan dat niet alle hellingen bezet en dat een aanzienlijk deel der groote schepen veroordeeld zijn, terwijl er zich volkomen onbruikbare onder bevinden. Ook zijn er weinig schepen voor de dienst als geheel gereed voorhanden. Uit de mededeelingen blijkt ook nog hoe gering de vorderingen van den nieuwen aanbouw in het afgeloopen jaar zijn geweest: de krachten schenen meer besteed te zijn tot het in vaarbaren staat houden der schepen in aktive dienste. Het scheen dus bijzonder wenschelijk dat aan dezen stand van zaken een einde wierd gemaakt, en daarom konden velen zich met de aangevraagde vermeerdering vereenigen, zoo zij hoofdzakelijk strekken mogt om daarmede het gewenschte doel te bereiken.

Hiermede verbond zich het denkbeeld van andere leden, dat men in gewone tijden de aktive zeemagt tot het strikt noodige bepalende, de uit te sparen gelden voor dit onderwerp en voor het materieel zouden kunnen worden aangewend.

Bij de IVe afdeeling art. 20 werd door sommige leden de ten verleden jare gedane vraag herhaald, en het verlangen geuit om te mogen vernemen:

welke de veranderingen zijn, thans gemaakt in de vroegere bepalingen omtrent de sterkte van het Oost-Indische eskader;

welke de geldelijke gevolgen dier verandering voor de Oost-Indische begrooting zijn geweest of zullen zijn.

En is de aandacht gevallen op het geringe aantal van 728 koppen voor den binnenlandsche dienst aanwezig op den 1sten Julij dezes jaars, blijkens de bijlage D, en op het in dienst zijnde getal van slechts 7 kanonneerboten. Het is waar dat, volgens bijlage I, het aantal vaartuigen van dat charter 61 beloopt, waarvan 6 gezegd worden herstelling te behoeven, en 12 nog op stapel staan, zoodat 43 in goeden staat zouden zijn, maar men vermeende het er evenwel voor te moeten houden, dat indien binnen een kort tijdsbestek een aanzienlijk aantal dier vaartuigen moest worden in dienst gesteld, de uitkomst niet aan de gegevene voorstelling zou beantwoorden.

Wat hiervan ook zijn moge, het was het gevoelen van vele leden dat de middelen van *verdediging* gelijken tred moesten houden met de steeds in aantal en vernielingskracht toenemende middelen van *aanval*; en het was hun niet gebleken dat bij dit departement van algemeen bestuur daarop gelet wordt, en dat de middelen om onze zeeplaatsen ook hier te lande, en zelfs de meer binnenwaarts gelegen punten, te behoeden tegen aanranding, plundering en vernieling, welke gelegenheid thans zoo gemakkelijk gemaakt is door middel van stoomvaartuigen, die daarmede in evenredigheid staan. Gaarne zouden deze leden zich door tegenbewijs en aangevoerde daadzaken laten overtuigen. Sommige leden konden zich op grond daarvan ook geenszins vereenigen met het denkbeeld van slooping der nog aanwezige linieschepen die, tot blokschepen ingerigt, van veel nut zouden kunnen zijn.

Eindelijk vroegen eenige leden, waarom 's rijks schepen naar de Middellandsche Zee en Amerika gezonden worden, in plaats van bedacht te zijn op eigene verdediging en op de vermeerdering van het materieel voor de Marine.

De *Grondwet* schrijft:

»*De Tijd* zal wel overtuigd zijn, dat *de Grondwet*, sedert haar bestaan, steeds getrouw is gebleven aan den constitutionneelen stelregel: »*le Roi ne peut pas mal faire.*"

»Indien wij dus uit de circulaire van de Haagsche oprigters van »*Het metalen kruis*" hebben medegedeeld de zinsnede, waarin de verzekering wordt gegeven, dat de instelling aan Z. M. onzen geëerbiedigden Koning welgevallig zou zijn", het was geenszins om op inconstitutionnele wijs den Koning in deze zaak te betrekken, maar om aan te toonen, dat men nog altijd, sedert April, blijft *voortgaan* met geheel inconstitutionneel den Koning voorop te zetten ter bereiking van allerlei plannen en oogmerken.

»Wij hebben door de mededeeling dezer zinsnede slechts op nieuw datgene willen veroordeelen, waartegen wij, met *de Tijd* en zoo vele andere dagbladen, zoo krachtig zijn opgekomen: het veronachtzamen juist van den constitutionnelen stelregel: »*Le Roi ne peut pas mal faire.*"

Als proef van de wijze waarop door de Groene partij ook buiten den *Nederlander*, door middel van hatelijke uit de lucht gegrepene insinuatiën strijd wordt gevoerd diene het volgende uit het tijdschrift de *Vereeniging* door de *Grondwet* toegelicht:

»*De Vereeniging*, een tijdschrift van de anti-revolutionnaire partij, levert maandelijks: *politieke beschouwingen.*

»In het No. van October staat:

»»De Koning heeft de Kamers geopend. Het *Oranje boven!* zit — wij vertrouwen het — in de harten »maar misschien wat diep, althans het liet zich bij de »oplogt niet zeer luide hooren. Er waren zeer vele »leden der Tweede Kamer afwezig. Van de Roomschen »zag men den heer van Nispen en van de vrijzinnigen »o. a. de heeren van Hoëvell, Hugenholtz, van Bosse.

»Zoo *de Grondwet* zulk een artikel plaatste, zeker zou *de Nederlander* het kenmerken en uitmonsteren als beleedigend voor

den Koning,
het Huis van Oranje,
de bewoners der residentie,
de Tweede Kamer,
de Roomsche leden.

»*De Grondwet* zou daarin met *de Nederlander* hon... geen zijn.

»Immers de strekking is blijkbaar, om te doen uitkomen, alsof

de Koning, als hij zich in het openbaar vertoont niet *telken reize* blijken van gehechtheid zou ondervinden;

het Huis van Oranje in het hart der natie eene niet ligt te bemerken plaats zou innemen;

de bewoners der residentie bij die van Utrecht in liefde tot den Koning zeer ten achteren zouden zijn;

de Tweede Kamer niet algemeen schijnt te waardeeren, wat de mond des Konings tot de Volksvertegenwoordiging te zeggen heeft;

de Roomsche leden bovenal den eerbied voor den Koning uit het oog verliezen.

»Heeft de constitutionele partij zich wel ooit aan dergelijke hatelijke insinuatiën schuldig gemaakt?"

Het is een bekend en ook reeds meermalen door ons in herinnering gebragt adagium: »*Le bien ne fait pas de bruit et le bruit ne fait pas de bien.*" De geschiedenis der Kerk en der instellingen, die aan haar het aanzijn hebben te danken, is daar ter staving van het eerste deel dezer stelling, en die weten wil welk blijvend nut te weeg wordt gebragt door al die vele instellingen, welke met grooten ophef, vooral in de laatste jaren, buiten het gebied der Kerk tot stand zijn gekomen, hij zie om zich heen en zal dan het andere gedeelte der aangehaalde stelling volkomen bevestigd vinden.

Overtuigd van hare waarheid, maken wij slechts bij wijze van uitzondering — te weinig welligt! — melding van de vele liefdadige en andere instellingen, welke door onze geloofsgenooten schier overal hier te lande onder den bezielenden adem der godsdienst, in 't leven zijn gekomen. Trouwens, lof der menschen beoogen zij niet en de bloei, welken Gods zegen haar schenkt, maakt het overbodig haar, met aandrang, der openbare belangstelling aan te bevelen. Zij behoeven slechts bekend te zijn, om de ondersteuning te erlangen, die vereischt wordt tot de vervulling der door haar opgevatte taak.

Het is dan ook alleen om van haar bestaan kennis te geven, dat wij heden met een enkel woord gewagen willen van een, nu een jaar geleden, te 's Gravenhage gevestigd Liefdewerk, van dat namelijk der H. Liduina. Wat tot hare vestiging aanleiding gaf, zal het best vernomen worden uit het eerste verslag van dat Liefdewerk, dat wij voor ons hebben liggen. Het vangt aldus aan:

»De toestand van arme zieken, die, om hun gezin niet te verlaten, of omdat zij aan slepende kwalen lijden, niet in het gasthuis worden opgenomen, had sedert lang de aandacht getrokken van hen, die van nabij met de armen en hunne behoeften bekend zijn en daarom aan eenige verligting wenschten toe te brengen. Onvermogen, gebrek aan verkwikking en versterkende oppassing, dan verschooning en vooral ook aan opbeuring en troost, alles loopt te zamen om den armen zieke ellendig te maken. Hoe zou de christelijke liefde, gedachtig aan het woord: »Ik was ziek en gij hebt Mij bezocht" niet bezorgd zijn geworden, om aan die ongelukkige lijders in hunne woningen hulp te verschaffen en zich daardoor eenige aanspraak te verwerven op de schoone belooning, aan het bezoek der zieken in het Evangelie besproken?

»De Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo

had reeds herhaaldelijk getracht, om dat Liefdewerk van het bezoek der arme zieken tot stand te brengen en zij meende, dat dit, om verschillende redenen, het best aan vrouwen ware toevertrouwd, op het voorbeeld van den H. Vincentius zelve, die in den jare 1617, eene instelling tot dat einde voor vrouwen gevormd had, onder den titel van *Confrérie de charité*, welke thans nog, op eenen eenigzins gewijzigden voet, in Frankrijk en elders bestaat en er de beste vruchten oplevert.

»De President der Vereeniging van den H. Vincentius alhier deed in 1851 pogingen bij het Liefdewerk der H. Francisca, tot bestiering der meisjes op de armschool dier Vereeniging geplaatst, om zoodanige liefdadige instelling voor arme zieken te helpen tot stand brengen. Aanvankelijk deden zich daartegen eenige zwarigheden op, die een uitstel billijkten, doch de meerdere bekendheid, welke Mevrouw de weduwe van der Horst, geb. van der Kun, op eene buitenlandsche reis, met zoodanige instelling te Nice verkreeg, deed haar, in vereeniging met de overige Dames van het Liefdewerk der H. Francisca, tot eene eerste bijeenkomst besluiten, ten einde zich omtrent de vorming eener vereeniging van Dames te verstaan. Aan de uitnoodiging door Mevrouw de weduwe Hanlo, geb. ten Sande en Mevrouw van der Horst aan verschillende Dames gerigt, werd door 21 harer welwillend voldaan en op den 1 Julij 1852, den vooravond van het feest, waarbij de herinnering gevierd wordt van het bezoek door de H. Maagd aan de H. Elisabeth gebragt, had in het gesticht der Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo, in het Westeinde, B, N°. 306, de eerste vergadering plaats, waarin de President van voornoemde Vereeniging het doel en den aard van het Liefdewerk kortelijk vermeldde en 19 Dames dadelijk besloten zich te constitueren, tot een Liefdewerk, waaraan de naam gegeven werd van *Liefdewerk der H. Liduina* en voorloopig het Reglement voor de Conferenciën der Vereeniging van den H. Vincentius vastgesteld, tot leidraad te nemen.

»Men ging onmiddellijk over tot de keuze van eene Presidente, welke betrekking Mevrouw de weduwe Hanlo zich voorloopig liet welgevallen, die vervolgens het Bureau, bestaande uit 2 Vice-Presidenten, eene Secretaris en Vice-Secretaris, eene Penning- en Magazijnmeesteresse, benoemde.

»Van deze instelling werd dadelijk kennis gegeven aan Monseigneur Belgrado, Apostolisch Internuntius en Vice-Superior der Hollandsche Zending, die de vestiging van het Liefdewerk met het grootste genoegen vernam en deswege in een zeer minzamen brief, zijne bijzondere tevredenheid betuigde. Zijne Hoogwaardigheid uitte den wensch, dat de instelling steeds in overeenstemming mogt handelen met de Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo en in haren werkkring de ruimste zegeningen ondervinden, terwijl die waardige Kerkvoogd, ten bewijze zijner belangstelling, dadelijk als eerste gift, in de kas eene som van ƒ100 geliefde te storten.

»Hiermede was deze nuttige instelling tot stand gekomen. De eerste geregelde Vergadering had plaats op den 9 Julij, alwaar besloten werd dadelijk eenige arme zieken te gaan bezoeken en hun bons uit te reiken.

»De instelling scheen algemeen bijval te vinden, daar weldra een aantal personen, na met haren aard en werkkring bekend gemaakt te zijn, volgaarne het hun aangeboden honorair lidmaatschap aannamen en zich tot eene gift van ƒ3 verbonden, waardoor aan de kas de noodige middelen toevloeiden om daaruit, even als uit de wekelijksche bijdragen der leden in de collecte op elke Vergadering gehouden, de niet onbelangrijke uitgaven te bestrijden. Het getal dezer honoraire leden is in den loop van het jaar waarover dit verslag handelt, steeds toegenomen en bedraagt thans 141."

Aldus georganizeerd, heeft het Liefdewerk het geluk gehad niet zonder vrucht werkzaam te zijn. Wat zijne verrigtingen betreft, dienaangaande zal men met belangstelling het volgende lezen:

»Geldkist en Magazijn waren alzoo in goeden staat en dit bragt het zijne bij om het eigenlijk bezoek der zieken met liefde en vrucht te verrigten. Immers er was daardoor gelegenheid, om in de vele en groote behoeften van een aantal zieken, op eene redelijke wijze, te voorzien. Men moet die arme woningen zijn binnen getreden, den toestand van de lijders aldaar van nabij hebben gade geslagen, om zich een denkbeeld van die behoeften te vormen en van de groote weldaad, welke het Liefdewerk in ale gelegenheid is te bewijzen. Hoe menige kraamvrouw, wier vorige kleine voorraad door vroegere kraambedden was uitgeput of ten eenemale versleten, werd van het noodige voorzien! Hoevele kleeding-, dek- en liggingstukken werden aan zieke huisvaders of huismoeders, bij volslagen gemis aan verschooning, verstrekt en werd daardoor eene spoedige genezing bevorderd! Maar aan nog meerdere zieken werd zedelijke en godsdienstige hulp bezorgd. Hun gedrukt gemoed werd door een hartelijk woord opgewekt of tot gelatenheid gestemd. Hier en daar verbeterde goede raad eenen soms onverstandige oppassing, of werd onopge-[illegible] gegeven tot het invoeren van meerder regel of orde in het huisgezin. Beantwoordde bij enkelen dat bezoek niet geheel aan het doel, bij velen had het goede uitwerking en menige hartelijke dankbetuiging bij verkregene beterschap, getuigde van de goede gevoelens der bezochten.

»De dames waren echter niet altijd zoo gelukkig van door hare zorgen het herstel der lijders te bevorderen en meermalen waren zij getuigen, dat aan het bezochte gezin een zijner leden ontviel en woonden zij treurige tooneelen bij. Zooveel zij vermogten, bereidden zij de lijders tot het ontvangen van de laatste hulpmiddelen der Kerk en tot den grooten overgang in de eeuwigheid. Maar ook dan meende het Liefdewerk hare taak nog niet geheel te hebben afgedaan. Het christelijk gebed der bezoeksters mogt den bezochten ook na den dood niet ontgaan en tot gebruik werd ingevoerd, om elke drie maanden, in eene der kerken van de stad, eene H. Dienst te doen opdragen voor de zielerust van hen, die in hun leven door het Liefdewerk waren bezocht en ondersteund en opdat dit gebed gezamelijk zou geschieden, woonden al de leden de H. Diensten bij, welke te voren in al de kerken werden afgekondigd, om de betrekkingen der overledenen uit te noodigen, alsdan hunne gestorvenen te gedenken."

Ten slotte nog dit, dat thans ook blijkens het verslag, hetzelfde Liefdewerk van de H. Liduina te Zwolle is tot stand gebragt. Moge Gods zegen overvloediglijk blijven rusten op al wat door deze liefderijke instelling, ten heil der hulpbehoevenden en ten eigen voordeel, verrigt wordt!

Men schrijft ons uit Haarlem dd. 17 Oktober:

»De dagen van 10, 11, 12, 13 en 14 dezer maand waren voor het Dekenaat Haarlem dagen van onuitsprekelijk geluk en zegening. De verschillende gemeenten tot hetzelve behoorende, hadden het ongekend geluk hunnen geliefden Bisschop in hun midden te zien, uit zijnen mond het woord van God aan te hooren, en door de oplegging zijner zegenende handen de genadegaven van den H. Geest aan ruim twee duizend geloovigen te zien mededeelen. Zondag 16 dezer, de dag waarop in de kerk van den H. Dominicus het feest van Gedurige Aanbidding gevierd werd, is de indruk der vorige dagen nog verhoogd geworden door de hoogvereerende tegenwoordigheid van denzelfden Doorluchtigen Kerkvoogd, die, omgeven door eene talrijke priesterschaar, in een plegtig Lof tegenwoordig was, dat met den Lofzang *Te Deum Laudamus* gesloten werd, waarin allen met verlevendigd geloof hunne dankbaarheid uitstortten voor den goeden God, die door de verhevene bediening van onzen geliefden Bisschop zoo vele zegeningen en genade over ons heeft uitgestort.

»Heden heeft de Hoogwaarde Bisschop onze stad verlaten, gevolgd door de hoogachting van allen, die de eer en het geluk hadden hem te leeren kennen, en door de liefde en innige dankbaarheid dergenen die zijne zegeningen in deze onvergetelijke dagen hebben mogen ontvangen."

Buiten het hospitaal zijn bij de cholera-kommissie alhier op 18 Oktober aangegeven 11 lijders en 5 overledenen.

Bij de plaatselijke kommissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam zijn aangegeven op 17 Oktober: 7 cholera-lijders, 6 hersteld en 4 overleden.

Z. M. heeft benoemd tot notaris te Giessendam, J. D. van Genderen; tot notaris te Elst, C. Francken; en tot griffier bij de arrond.-regtb. te Leeuwarden, Jhr. Mr. C J. Speelman.

— Z. M. heeft op hun verzoek eervol ontslagen A. K. Kraijenhoff van de Leur als burgem. van Hellevoetsluis; Jhr. Mr. G L. H. Hooft als dijkgraaf van Delfland; en de benoeming van den burgem. van Zouteveen, A. van Linden van den Heuvell, tot secret. dier gemeente, bekrachtigd.

Bij Zr. Ms. besluit is Jhr. F. V. A. ridder de Stuers eervol ontslagen als waarnemend administrateur der koloniale bestellingen bij het Departement van Kolonien, onder dankbetuiging voor de in die betrekking bewezen diensten, en is in deszelfs plaats benoemd de gepensioneerde kolonel van het leger in Nederlandsch-Indie W. A. Roest.

'S GRAVENHAGE, 19 Okt. Z. Exc. de baron d'André, Minister van Z. M. den Keizer der Franschen bij het Nederlandsche Hof, is gisteren nacht van Parijs in de residentie teruggekomen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 18 October. Het manifest waarbij de Sultan aan de vier groote mogendheden kennis geeft, van zijne oorlogsverklaring aan Rusland begint met eene uitvoerige opgave van de geschiedenis der met Rusland gevoerde geschillen. Zeer naauwkeurig wordt de toestand van Turkije tegenover Rusland opgegeven, en met veel hoffelijkheid worden er de mogendheden in behandeld, maar te vergeefs zoekt men in eenige zinsneden, waardoor — gelijk men gezegd had — de weg zou open gelaten zijn, tot het aanknoopen van nieuwe onderhandelingen. Integendeel is uit het geheel veeleer op te maken, dat Turkije door de stoute vorderingen van Rusland gedwongen, geen ander middel voor zich ziet om uit den tegenwoordigen toestand te geraken dan de wapenen.

De twee laatste paragrafen van het manifest zijn verreweg de belangrijkste. De voorafgaande toch zijn bijna uitsluitend gewijd aan den historischen gang van het geschil, en betoogen dat de Sultan nimmer, zonder zijne onafhankelijkheid en souvereiniteit geheel weg te werpen, had kunnen toegeven hetzij aan de vorderingen van den Czaar bij monde van vorst Mentschikoff gedaan, hetzij aan het ongewijzigd aannemen der Weener-nota.

Het blijkt uit het slot van het manifest dat de Sultan aan Omer-Pacha zeer bepaalde instruktien heeft gegeven om vorst Gortschakoff uit te noodigen de Donauvorstendommen te ontruimen en om de vijandelijkheden te beginnen, zoo *veertien* dagen na de ontvangst der depêche in het Russische hoofdkwartier, een weigerend antwoord mogt zijn gekomen. Het is voorts onvermijdelijk — dus spreekt het manifest — dat zoodra vorst Gortschakoff een ontkennend antwoord geeft, de Russische agenten de Ottomansche Staten verlaten moeten en dat alle handelsverkeer tusschen de beide gouvernementen zal worden afgebroken. De verheven Porte vond het echter niet billijk dat er, overeenkomstig oude gebruiken, een embargo zal gelegd worden op de schepen van Russische kooplieden. Daarom zal hen toegestaan worden zich naar believen in de Zwarte of de Middelandsche zee te begeven, tot nadere bepalingen zullen genomen zijn. Daarenboven wijl de Turksche regering de handelsbetrekkingen tusschen de bevriende mogendheden niet wil bemoeilijken, zoo zullen de zeeengtens gedurende den oorlog voor hunne koopvaardijschepen opengesteld blijven.

— Eene korrespondentie uit Konstantinopel van den 6den dezer meldt, dat ingevolge de verklaring in het manifest gedaan de beambten der Russische Kanselarij, die nog te Konstantinopel zijn, zich tot het vertrek gereed maken. Ook spreekt men te Konstantinopel van eene nationale leening van 500 millioen piasters (50 millioen guldens).

MADRID, 12 Okt. De geneesheeren van oordeel zijnde, dat in haren tegenwoordigen toestand de Koningin de cortes niet behoorde te openen, als kunnende dit nadeelig op hare gezondheid werken, zullen de kamers bij besluit geopend worden verklaard.

— De regering is voornemens om, met het oog op de mogelijke verwikkelingen, welke in Europa zouden kunnen ontstaan, eene versterking van 4000 man troepen naar Mahon te zenden.

— Bij ministerieel rescript worden de in dagbladen geplaatste staats- en letterkundige artikelen verklaard te zijn het eigendom van de uitgevers der dagbladen, waarin zij het eerst hebben gestaan.

— De heer Pacheco, lid der oppositie, zou, zegt men, tot senator worden benoemd.

ENGELAND.

LONDEN, 17 Oktober. De berigten uit Mexico loopen tot 18 September. In de vallei van Messilla zijn de vijandelijkheden tusschen de troepen der vereenigde Staten en die van Mexico op nieuw begonnen. Aan den minister der Vereenigde Staten was door het diktatoriaal bewind onmiddellijk opheldering gevraagd.

— Men verbreidt dat zoodra de generaal Santa Anna er in geslaagd zal wezen een leger van 80,000 man bij een te brengen, men te Mexico een coup d'état zal wagen, om het Keizerrijk te herstellen. Ieder dag worden er tegenstanders van het gouvernement uitgebannen en de pers ligt geheel aan banden.

— Het bestuur der Londensche reederij maatschappij heeft aan Lord Clarendon een brief gerigt, waarin het verzoekt, dat aan de schepen in de Zwarte Zee, wier waarde tusschen de 5 en 600.000 £ bedraagt, in tijds kennis worde gegeven van het beginnen der vijandelijkheden, of van de onmogelijkheid om den oorlog te weren.

— Bij voortduring heeft Griekenland van hevige aardbevingen te lijden. Bijna alle steden van het rijk gevoelen de schuddingen, wier uitwerkselen hier meer daar minder nadeelig veroorzaken.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 15 Okt. Door de *Ost. Corr.* wordt het gerucht tegengesproken, dat het Oostenrijksche bewind eene nieuwe leening zou hebben aangegaan.

— Van geloofwaardige zijde meldt men, dat noch het observatie-korps bij Peterwardin noch het grens-kordon langs het Turksche gebied zal versterkt worden, zoo dit niet noodzakelijk wordt gemaakt door de verdere gebeurtenissen.

Tevens wordt verzekerd, dat de konferentie van gezanten bijna dagelijks zitting houdt. Naar men verneemt is dezer dagen een hooggeplaatst beambte van hier met eene gewigtige zending, vermoedelijk in verband tot de Levantsche quæstie, naar Parijs vertrokken.

— De Russische konsul-generaal in de Donauvorstendommen, v. Mùchon, is uit Jassy, alwaar hij zich in den laatsten tijd bevond, alhier aangekomen.

BELGIE.

BRUSSEL, 16 Oktober. De baron Gericke van Herwijnen, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van het Nederlandsche Hof, is heden door Z. M. den Koning, op het paleis te Brussel, in een bijzonder gehoor ontvangen. Z. Exc. heeft aan Z. M. het antwoord overhandigd van zijn Souverein bij de kennisneming van het huwelijk van den hertog van Brabant met de Aartshertogin van Oostenrijk.

STADSNIEUWS.

In de 220ste Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 3e Trekking prijzen van ƒ1000 of daarboven te beurt gevallen aan N° 17175 ƒ 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 19 Oktober.

OVERLEDEN (14 Okt.): H. Braams, wed. H. Zeydner, 69 j. (17 Okt.): M. L. Salzedo, 68 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		18 OKT. 4½ u. gebl.	19 OKT. 4 u.		gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	61	60⅞	61¼	60 15/16
Dito Dito	3	73⅞	73⅝	73⅞	73⅝
Dito Dito	4	92⅞	92⅝	92⅞	
O.-I. Leening 1844	4	93	92½	92⅞	
Amortis. Syndic.	3½				
Handel-Maatschappij	4½		125		
Aand. Rijn-Spoorweg					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
Belgie, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv.		50⅝			
Frankrijk, Obligatien	3				
Spanje Nieuwe	1	21½	21 7/16	21 9/16	21 7/16
Dito	3	45½			
Dito Binnenl. à 6/m.		40¾	40 9/16	40 11/16	40 9/16
Coup. Bewijzen		5¼	5 3/16	5¼	
Amortisable Schuld		4¾			
Portugal te Londen	5	37½	37¼	37⅜	37¼
Dito uitgestelde					
Rusl. bij Hope 1798 en 1816	5	105⅞	105	105½	105
Dito Dito 1828 en 1829			104½		
Cert. bij a° 1831 en 1833		96	95		
Dito	4½	95¼	95		
Dito bij *Hope*	4		89⅞		
Dito bij *Stieglitz en C°*		89⅜	88¼	88⅞	
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		72			
Polen, Certifikaten	4		82¼		
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. à 300					
Amerika, Bank-Actien		4⅜			
Pruissen, Aand. met Lot. fl. 50					
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	77½	76⅝	77¼	
Dito 1852	2½				
Dito 1847	2½	39⅝	39¼	39½	
Dito 1851	2½	39 11/16	39¾	39 7/16	
Dito 1849	5		89⅝	90	89⅝
Neen. Bank bij *Goll en C°*					
Dito	4				
Letter B	5		89⅝	90	89⅝
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito à 250					
Nassau, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt.		96¼		
Brazilie te Londen 1824	5	97			
Dito Leening 1843	5				
Peru	4½	70½	70		
Mexico Nieuwe	3	23½	23	23½	
Venezuela à £ 100	3½				
Grenada à £ 100	2		20 7/16		
Dito Uitgestelde		8½			
Ecuador à £ 100		4⅝	4	4½	

Mexiko onbepaalde 22⅝, ¾, ⅞.

De stemming was heden algemeen zeer ongunstig, doordien er veel verkoopers en zeer weinig koopers ter markt waren; hebbende alzoo de prijzen bij geringen handel eene merkbare achteruitgang ondervonden; alleenlijk hebben Spaansche zich naarmate vrij goed gesouteneerd.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 3 pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	ƒ 55 15/16	Litorno	2/m.	ƒ 39
»	zigt	» 56 1/16	Napels		» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55⅞	Petersburg		» 1.86
»	1/m.	» [illegible]	Weenen	6/w.	» 31½
Madrid	3/m.	» 244	Augsburg		» 35¼
Cadix	»	» 244	Frankfort		» 98¼
Sevilla	»	» 241	Hamburg	2/m.	» 35[illegible]
Bilbao	»	» 242	»	zigt	» 35[illegible]
Lissabon	»	» 41½	Londen	2/m.	» 11,65
Porto	»	» 41½	»	zigt	» [illegible]
Genua	2/m.	» 46	Rotterdam		

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 18 Okt. Belg. leen. 2½ pc. —, 1840, 1842 4½ pc. 95⅛; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 21¼; Binnenl. 3 pc. 41; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 80½.

PARIJS, 18 Okt. Fransche 3 pc. 72.60; 4½ pc. 99.50; Spanje 3 pc. Binnenl. 41; id. 1 pc. 21¼; Russen 4½ pc. —; Met. 5 pCt. —; Rome Leening 1850 93¾.

LONDEN, 18 Okt. Cons. kont. 92 a —; op tijd 92 a —; Braz. 97 a 98; 1829/39 97 a 98; 1852 94 a 96; Den. 3 pc. 81 a 83; 5 pc. 102 a 104; Ecuad. 5⅝ a —; Gren. 20¾ a 21¼; Uitgest. 8⅛ a 8⅜; Mexiko Nieuwe 24 a —; Peru 4½ pc. N. 71 a 73; Uitgest. 50 a 52; Rusl. 1822 5 pc. 112 a 113; (N.) 4½ pc. 96 a 97; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 42½ a 43; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 21⅝ a 21⅞; 3 pc. 44½ a 45; Coup. cert. — a —; Passive — a —; Holl. 2½ pc. 63 a —; id. 4 pc. 94 a —; Venez. 31 a 33; Uitg. 13 a 15; Wissel op Amsterdam ƒ —.—; Grieken 1824 — a —; 1825 —.

WEENEN, 18 Okt. Met. 5 pc. 91⅛; Bank-Aktien 1297; Loten fl. 250 131; Wissel op Londen 11.02; Zilver 12¾.

BERLIJN, 17 Okt. Schuldbr. 3½ pc. 90½, Loten 142¾; Rusl. Stiegl. 4 pc. 95½; Pools. 4 pc. 93; Loten fl. 500 88¼; Oost. Met. 5 pc. 82; Amsterdam zigt 141⅞; id. 2/m. 141½.

HAMBURG, 17 Okt. Rusl. Cert. 102; Oostenrijk Met. 5 pc. 92; Spanje 1—3 pc. 20⅝; Binnenl. 3 pCt. 37⅞.

FRANKFORT, 18 Okt. Met. 5 pCt. 79½; W. Bank-Aktiën 1344; W. Loten fl. 250, 115; Spanje 1 pCt. 21¼, id. 3 pCt. 40⅜; Wissel op Weenen 104¾.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 19 Okt. Tarwe tot de genoteerde prijzen met goeden handel, verkocht 128 ℔ b. Pools. ƒ435; 129 ℔ rood b. dito ƒ425; 130 ℔ Mecklenb. ƒ438; 126, 130 ƒ Holst. ƒ405, 430.

Rogge en Garst zonder handel.

Haver in een doen: 80 ℔ Gron. dikke ƒ145.

Boekweit prijshoudend: 119 ℔ Vriessche ƒ243; 116 ℔ Holsteinsche ƒ234.

Op 9 vaten Olie, in April ek. 72½, Sept. 66 &. *Raapolie* op 6/w. ƒ 38¼, Vliegend ƒ 37; 1°. Mei ek. ƒ 40¼, 40, Nov. ƒ 37, 36⅞; Dec. ƒ 38. *Lijnolie* op 6/w. ƒ 30¼; Vliegend ƒ29¼, ½; 1°. Mei ek. ƒ 30½; Dec. ƒ 29½. *Hennepolie* op 6/w. ƒ 40; Vliegend ƒ 39½.

ROTTERDAM, 18 Okt. Tarwe. 162/2 ℔ jar. Boveenl Ris ƒ490; 156/2 ℔ Bovenl. ƒ460. — Rogge. 142/2 ℔ nieuw. Archangel ƒ 272, 275.

SCHIEDAM, 18 Okt. Rogge. Verkocht: 144/2 ℔ Kunda ƒ230 6/w. — Moutwijn ƒ21,53; Jenever ƒ 25,75; Amst. Proef ƒ27,00, per Ned. vat zonder fust, zonder belasting.

ANTWERPEN, 18 Okt. *Koffij.* Men meldt ons den verkoop van 1200 balen St. Domingo pr. *Augustin*, tot stijve prijzen.

Graanmarkt. Ferm en veel handel in Tarwe. In Rogge zijn geene zaken bekend. In Friesche Gerst is een partij tot onbekenden prijs gedaan.

Rijst. Verkocht ongeveer 500 zak gep. Arracan; stille markt.

LONDEN, 17 Okt. De meeste artikelen zijn in dezelfde gesteldheid gebleven. *Thee.* Goede vraag sedert de aankomst der O.-I. brievenmaal. De prijzen zijn eenigzins ten gunste der verkoopers.

Talk. Ferm 3 d. hooger. St. Petersburg Y C in loco 58 s. 6 d.

Graanmarkt. Weinig Engelsche Tarwe aangeboden en willig tot den prijs van Maandag opgeruimd. De drukking ten aanzien der vreemde Tarwe bestaande, is opgeheven, en tamelijk veel zaken tot den prijs van acht dagen geleden, gedaan. Meel en Gerst zonder verandering.

LIVERPOOL, 17 Okt. *Katoen.* Ferme markt, prijs als verleden Vrijdag. Verkocht 8000 balen.

BORDEAUX, 15 Okt. *Voorloop.* 3/6 blijft op 180 fr voorhanden.

KORRESPONDENTIE.

Aan het schrijven uit Utrecht, geteekend N. N. kan, om meer dan eene reden, geene plaats verleend worden.

ADVERTENTIEN.

(3377) Voor de menigvuldige en hartelijke blijken van deelneming ons betoond bij het overlijden van mijnen dierbaren Echtgenoot den Heer ARNOLDUS GILISSEN, betuig ik langs dezen weg mijnen opregten dank ook namens mijn zoon en behuwd-dochter.

Wed. A. GILLISSEN.
DE GRUND.

ROTTERDAM, 19 October 1853.

(3269) Aan mijne MEDEKIEZERS in het Hoofdkiesdistrikt *HAARLEM*, waartoe behooren: *Haarlem, Sloten, Houtrijk en Polaren, Voorhout, Noordwijk, Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, Heemstede, Berkenrode, Bennebroek, Bloemendaal, Zandvoort, Spaarndam, Spaarnwoude, Schoten, Zuid-Schalkwijk en Haarlemmerliede.*

»De publieke zaak wil publiek worden behandeld."

Eenige staatkundige vrienden verlangen van mij de driedubbele verklaring of ik, bij eene eventuëele benoeming het Lidmaatschap der Tweede Kamer zal aanvaarden; of ik mijne betrekking tot den Gemeente-Raad van Haarlem zal behouden; hoe ik oordeel over de aanbeveling van de HH. DE BRUYN KOPS, LEON, HEEMSKERK, VAN BERKEL, GEVERS DEYNOOT, VAN DER TUUR, VAN RADERS, enz. en, die alle *buiten* ons distrikt behooren.

Gaarne herhaal ik mijne reeds vroeger gedane verklaring, bij eene eventuële benoeming tot Lid der Tweede Kamer, die betrekking te zullen aanvaarden tot helpen bevorderen van eene *krachtige*, *eerlijke*, *onverkrompene* toepassing onzer Staatswetten, in het waarachtig belang van NEDERLAND en ORANJE.

De betrekking tot den Gemeente-raad van HAARLEM ik behouden.

De personen hierboven genoemd, hoe achtenswaardig eenige hunner ook in vele opzigten zijn mogen, behdelen, naar mijne gemoedelijke overtuiging, noch het belang des Vaderlands, noch in dat van hun staatkundig karakter, met zich in een Distrikt, waartoe *niet* te huis behooren, langs allerlei wegen te laten aanbevelen en hierdoor de zege te belemmeren van het CONSTITUTIONNEEL BEGINSEL, waarvoor ik met eenigen goeden uitslag en niet zonder zelfverloochening, sedert geruimen tijd heb mogen strijden.

Het zijn geene goede burgers of vaderlanders, die om aan eene *eerlijke* nederlaag te ontkomen, *vreemde* troepen in den lande nalen.

MEDEKIEZERS! Wilt gij dus een waarlijk constitutionnele overwinning helpen behalen, van *openbaarheid* en *kordaatheid* op *duisternis* en *kuiperij*, laat u door onder geen voorwendsel hoegenaamd, tot *verdeeling*, *versnippering*, tot *verbrokkeling* van stemmen misleiden en vereenigt uwe krachten op uwen HAARLEMSCHEN KANDIDAAT.

Jhr. M. SALVADOR

HAARLEM, 15 Oktober 1853.

De Heer G. HUBERS DIRKZOON, Lid van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Amersfoort, is zoo vriendelijk geweest, ons het onderstaande mede te deelen, met vergunning publiciteit daaraan te geven:

»*Zijne Dochter die door het vlechten en opbinden op sommige deelen van het hoofd, het haar verloren had, heeft het dik en weelderig door het gebruik van* **K. WILLERS KRUIDEN-OLIE** *weerom gekregen.*"

K. Willers Kruiden-Olie heeft een bijzonder weldadigen invloed op het Haar en op de Huid, die zij lenig houdt en voor uitdroogen bewaart. Zij is een extract van zekere Appelkruiden, die den groei van het Haar zeer bevorderen en het krachtig, glanzend en golvend maken. Niet alleen zij, die geen Haar meer hebben, maar ook die vreezen het te zullen verliezen (gemeenlijk begint het dan eerst rossig en stroef te worden) kunnen deze Kruiden-Olie met vrucht gebruiken; zij bekleedt zekerlijk de eerste plaats onder alle Pomaden en Haarolien die bekend zijn. ƒ 1.50 kost de Flacon.

Kleine Brochures, die eene nadere beschrijving, eene verzameling van Attesten en eene gebruiks-aanwijzing bevatten, worden gratis afgegeven in het **VERKOOPHUIS.**

Om de echte van de verschillende nagemaakte soorten te beter te onderscheiden, heeft de Heer K. Willer eene waarschuwing op een Rosa-bandje om zijne Fleschjes geplakt.

Dat de gilden opgeheven zijn en de vrije concurrentie daarvoor in de plaats getreden is, wordt algemeen geprezen; maar in sommige vakken loopt het er over heen; daar is b. v. die nieuwe tak van nijverheid, de namakerij van Willer's Olie, Tandpoeder etc.; de mededinging in deze industrie groeit zoo verschrikkelijk aan, dat de eerste ridders schier uit het strijdperk gedrongen worden en zich in eenen min vruchtbaren met het afvalzamelen van poetspoeder en diergelijke dingen behelpen moeten. „Er is thans eene held in Willer's Olie opgetreden, waarop gewis de anderen ijverig zijn en voor wien zij den hoed afnemen moeten. Het is niet een van het gewone soort wapens die andere slaafsch volgen en flesjes en etiquets namaken, goed zij kunnen. Het is een namaker van fierder soort, een heer met verschrikkelijk lange hangende haren, neemt fier den naam van K. Willer aan en koopt diens uitgediende fleschjes, zeker niet te duur, van oudskoop; hij vult ze met zijne »*kostelijke olie*," die hij, uit eigen kruiden — met eigen handen op eigen Montblancs en St. Bernhards geplukt — in eigen molen slaat. Alles, met uitzondering alleen de fleschjes, is dus eigen maaksel.

Hij geeft iedereen de verzekering hiervan, van aangezigt tot aangezigt, op den Dam, Donkere Sluis of Botermarkt; op een stoel achter een tafeltje zijn eigen gemaakten Zwitserschen tongval. Of stoel en tafeltje zijn eigen zijn, daarvan zegt onze berigtgever niets, maar wel, dat hij niet zoo knikkerig is als zijne confraters; zijn prijs is niet slechts een paar centen onder den prijs der echte, maar fluctueert goedelijk volgens den Zakthermometer zijner kalanten. Hij is a *jolly fellow* (wat een geestig kunstenaar met breede trekken vertaalde) en steekt gunstig af bij zijne makkers. Wie dan nagemaakte Kruiden-Olie koopen wil, die ga naar den Heer met lange haren, wie de echte koopen wil, die verzoeken wij, zich aan het **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts te adresseren. (3370)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.